

УДК 336.226

Кміть В.М.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту
Львівського національного університету імені Івана Франка

Шугайло Д.О.

студентка
Львівського національного університету імені Івана Франка

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СПРАВЛЯННЯ ПДВ І ДОЦІЛЬНІСТЬ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ

АНОТАЦІЯ

У статті досліджено місце і роль податку на додану вартість (ПДВ), досвід його справляння у зарубіжних країнах, а також обґрунтовано необхідність реформування чинної податкової системи України. Пропонуються напрями змін механізмів справляння ПДВ на основі зарубіжного досвіду для забезпечення ефективного оподаткування в Україні.

Ключові слова: податок на додану вартість (ПДВ), система оподаткування, ставка податку, платники податків, механізм справляння ПДВ, податкова звітність.

АННОТАЦИЯ

В статье исследованы место и роль налога на добавленную стоимость, опыт его взимания в зарубежных странах, а также обоснована необходимость реформирования действующей налоговой системы Украины. Предлагаются направления изменений механизмов взимания НДС на основе зарубежного опыта для обеспечения эффективного налогообложения в Украине.

Ключевые слова: налог на добавленную стоимость (НДС), система налогообложения, ставка налога, налогоплательщики, механизм взимания НДС, налоговая отчетность.

ANNOTATION

The article investigates the place and role of the value added tax, the experience of its collection in foreign countries and the necessity of reforming the current tax system of Ukraine. Are offered directions of changes of mechanisms of VAT collection on the basis of foreign experience for ensuring effective taxation in Ukraine.

Key words: value added tax (VAT), tax system, tax rate, taxpayers, VAT collection mechanism, tax reporting.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження полягає в тому, що сьогодні податок на додану вартість (далі – ПДВ) є основним бюджетоутворюючим податком, частка якого у Державному бюджеті України складає близько 37%. Попри найбільші податкові надходження від цього податку, проблемними є порядок його справляння та адміністрування. Саме тому цей податок постійно обговорюється та зазнає частих змін, а його реформування може суттєво вплинути на макроекономічні процеси в державі. За сучасної кризової ситуації уряд повинен особливу увагу приділити саме цьому податку, оптимізувати його ставки та удосконалити механізм його справляння.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На дослідження оподаткування ПДВ були спрямовані наукові праці багатьох зарубіжних та вітчизняних вчених. Серед них доцільно виділити таких, як Ш. Бланкарт, В. Буряковський, В. Вишневецький, О. Данілов, М. Дауні, Е. Доллан, Ю. Іванов, А. Крисоватий, М. Лоре, І. Луніна, К. Макконнел, А. Сігіневич, А. Со-

коловська, Дж. Стігліц, В. Федосов, Д. Черник, Л. Шабліста, П. Шом. Попри те, що окремі аспекти зазначеної проблеми досить детально аналізувалися вищезгаданими авторами, дотепер в Україні бракує комплексних системних досліджень із цієї проблематики. Саме це, на нашу думку, обумовлює актуальність теми дослідження та необхідність загальнотеоретичної та практичної оцінки широкого кола функціональних аспектів доцільності застосування зарубіжного досвіду справляння ПДВ у національній податковій практиці.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Сьогодні важливим є процес удосконалення вітчизняної системи оподаткування, особливо в частині ПДВ. З початку свого введення цей податок став основним у бюджеті країни. Однак досі не вдалося сформувати ефективний механізм його справляння, який би за високої фіскальної ефективності забезпечив максимально позитивний регулюючий вплив на економіку України.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження зарубіжного досвіду справляння ПДВ та пошук напрямів підвищення ефективності чинного механізму його справляння в Україні на основі світового досвіду.

Виклад основного матеріалу дослідження. ПДВ – це складний податок з економічної точки зору, оскільки сплачується на всіх етапах руху товарів (робіт, послуг). Водночас ПДВ є непрямим загальнодержавним податком, тому фактичним суб'єктом оподаткування виступає кінцевий споживач, а не підприємство, що його сплачує. Чинний порядок справляння ПДВ регламентується розділом V Податкового кодексу України (далі – ПКУ) [1].

В Україні ПДВ вважається найбільш «криміногенним» податком, який перманентно провокує «тіньові» відносини між державою та бізнесом, а відшкодування бюджетної заборгованості з ПДВ перетворилося в Україні на своєрідний кримінальний бізнес і підґрунтя для корупційних зловживань чиновниками різних рангів державної влади. Треба наголосити на тому, що зловживання з ПДВ не є суто українською проблемою.

ПДВ є порівняно новим інструментом фіскальної політики. З групи країн Організації економічного співробітництва та розвитку (далі – ОЕСР) у 60-ті роки лише вузьке

коло держав використовувало такий податок. Але згодом його поширення в розвинених країнах відстежується в 70–80-ті і пізніші роки (наприклад, понад десять років застосовується він у Канаді та Швейцарії). Нетривала еволюція цього податку характеризується закономірною трансформацією фіскальної ролі, яка стала наслідком прагнення використати об'єктивні переваги ПДВ, необхідністю компенсувати зменшення надходжень до бюджетів від податку на прибуток в умовах високих фіскальних потреб держави, а також політикою уніфікації непрямого оподаткування в межах ЄС. У країнах Євросоюзу і ОЕСР підвищені ставки використовуються переважно обмежено [2].

ПДВ відіграє суттєву роль тому, що завдяки цьому податку реалізується основна мета інтеграції країн, а саме забезпечення вільного переміщення товарів, послуг, праці й капіталу. В ЄС прийнято такі схеми адміністрування ПДВ, які дають змогу здійснювати точне нарахування і відшкодування цього податку на товари й послуги експортного призначення. Адаптація форм та механізму оподаткування до вимог життя відбувається частково методом проб і помилок, а частково на основі наукового обґрунтування напрямів удосконалення податкової системи для забезпечення насамперед необхідних надходжень до бюджету [2].

Помітні певні спільні характеристики стягнення ПДВ у розвинених країнах. Зокрема, незважаючи на переваги уніфікації, у їх більшості застосовується не одна, а кілька податкових ставок. Крім стандартної, використовуються знижені ставки для товарів і послуг, що мають соціальне та культурно-споживче призначення (це стосується продуктів харчування, громадського транспорту, газет, журналів), а в деяких країнах мають місце підвищені ставки на предмети розкоші або на так звані некорисні товари (алкоголь, тютюн). Щодо практики упровадження знижених ставок зазначимо, що вони застосовуються, але не більше однієї-двох і не нижче за 5%.

Зокрема, за зниженою ставкою ПДВ оподатковуються [2]:

- напрями і сфери діяльності, в яких складно обчислити ПДВ (страхування, фінансова сфера);
- товари, щодо виробництва яких здійснюється політика державного стимулювання (видавнича діяльність, транспорт тощо);
- соціально значущі товари (ліки, продукти харчування, дитячий одяг).

Природно, що в умовах посилення соціально орієнтованого курсу розвитку західноєвропейські країни проводять політику, яка насамперед спрямована на запобігання зниження добробуту громадян шляхом оподаткування окремих товарів та послуг соціально-культурного призначення за нижчими ставками. Окрім того, високою є ефективність функціонування фіскальних органів, а налагоджений

механізм справляння ПДВ дає можливість цим країнам зменшувати адміністративні витрати, зумовлені використанням кількох ставок ПДВ.

У середньому у групі розвинених зарубіжних країн ПДВ формує приблизно 13,5% доходів їхніх бюджетів, хоча частка цього податку регіонально досить сильно різниться. Так, у Франції ПДВ забезпечує 45% податкових бюджетних надходжень, а в Нідерландах – 24% [2].

Існує певне розмаїття в обкладанні ПДВ різних видів послуг. Поширеною для країн розвинутої ринкової економіки є практика звільнення від ПДВ банківських та фінансових, медичних послуг, послуг освіти, культури тощо.

Суттєву роль також відіграє система управління ПДВ. В усіх країнах ОЕСР накладаються штрафи за затримку під час сплати ПДВ. Ці виплати або передбачають одноразовий штраф у вигляді процента від податку, або базуються на щомісячному накопиченні неоплаченої суми, або поєднують обидва зазначені методи [2].

У більшості західноєвропейських країн закономірною стає тенденція до застосування найрозвиненіших форм справляння ПДВ та методів його обчислення, які, на нашу думку, потребують вивчення та детальної оцінки.

В Бельгії ПДВ стягується зі споживача в послідовному порядку під час укладання кожної угоди в процесі виробництва і розподілу, а саме під час поставки товарів і послуг на території Бельгії, імпорту товарів в Бельгію і придбання товарів за межами ЄС. Кожен платник податків ПДВ включає ПДВ у вартість продукту під час продажу. В кінцевому рахунок податок сплачує кінцевий споживач, який не може відняти ПДВ, сплачений з покупки. ПДВ був введений в Бельгії в 1971 році і на трьох офіційних мовах він називається “Belasting over de Toegevoegde Waarde (btw)”, “Taxe sur la Valeur Ajoutée (TVA)” і “Mehrwertsteuer”. Стандартна податкова ставка складає 21%. Для певної низки товарів і послуг застосовуються так ставки: 0% (газети і журнали на загальні теми, що випускаються принаймні 48 разів на рік, та утилізовані продукти), 6% (тварини, м'ясо, риба, молоко, овочі, ліки, вода тощо) і 12% (ресторанне обслуговування, фітофармакологія, деякі види твердого палива тощо). Всі бельгійські компанії повинні стати на облік по ПДВ в місцевому Офісі контролю ПДВ залежно від місця реєстрації компанії. З 1 січня 2008 року стандартним номером ПДВ в Бельгії є BE X999 999 999. У номерах, зареєстрованих до 1 січня 2008 року, замість X-0, в нових номерах – замість X-1. Підприємства, що користуються пільгами за спеціальною схемою для малої діяльності, не отримують номер з префіксом BE, за винятком деяких конкретних випадків (наприклад, придбання товарів у межах Співтовариства). Період звіту по ПДВ дорівнює календарному місяцю. Платники податків можуть подавати декларацію ПДВ щоквартально залежно від того, чи перевищує вартість поставок поріг в EUR 1,000,000

(не включаючи ПДВ) щорічно. Платники податків, які займаються бізнесом в таких сферах, як мобільні телефони, комп'ютери та транспортні засоби, можуть скористатися цією опцією тільки за дотримання певних умов. Тих платників податків, які подають декларації щоквартально, можуть зобов'язати подавати декларації щомісяця, якщо вони здійснюють поставки в межах Європейської співдружності на суму понад 400,000 євро щорічно. Вихідний період для цього порога почався 1 січня 2010 року. День подачі декларації ПДВ – 20 число місяця після звітного місяця або кварталу. Оплату необхідно здійснити в термін подачі декларації. Платники податків, які подають декларацію щоквартально, повинні заплатити податок в перший і другий місяці кварталу. Платники податків, які подають декларацію щомісяця, мають платити податки в кінці грудня за грудень. Всі плати необхідно проводити банківським переказом.

Нині платники податків ПДВ можуть подати декларацію в паперовому або електронному вигляді через систему INTERVAT [3, с. 283].

У Великобританії ПДВ стягується з більшості товарів і послуг, що надаються англійськими компаніями, які перебувають на обліку з ПДВ. ПДВ також стягується з товарів і послуг, імпортованих з країн, які не входять до складу ЄС, а також які ввозяться до Великобританії з інших країн ЄС. Товар обкладається ПДВ, коли компанія продає його іншій компанії або клієнту. Якщо компанія, яка перебуває на обліку з ПДВ, купує товари або послуги, вона може подати на повернення сплаченого ПДВ. Існують три ставки ПДВ:

- 1) стандартна – 20%;
- 2) понижена – 5% (вітчизняне паливо та енергія; установка енергозберігаючих матеріалів; санітарно-гігієнічні продукти; дитячі сидіння для автомобілів);
- 3) нульова – 0% (книги і газети; дитячий одяг та взуття; продукти харчування, але не їжа в ресторанах; громадський транспорт).

Деякі товари і послуги звільнені від ПДВ або перебувають за межами англійської системи ПДВ (страхування; надання кредитів; освіта і підготовка за виконання деяких умов; більшість послуг, які надаються лікарями та стоматологами, тощо). Продаж, оренда та здача в оренду комерційної землі та будівель також звільнені від ПДВ. При цьому існує можливість вибору відмовитися від права звільнення і призначити стандартну ставку ПДВ. Це дає змогу подати на повернення ПДВ. Товари за межами системи ПДВ:

- некомерційна діяльність на кшталт хобі;
- виплати, встановлені законом, наприклад техногляд.

Декларацію з ПДВ необхідно подавати щоквартально (платникам податків призначають один з трьох періодів ПДВ). Платнику податків можуть дозволити подавати декларації щомісяця. Якщо декларація ПДВ не подана до терміну або ПДВ не сплачено в строк, платнику податків доведеться платити пеню [3, с. 285].

В Німеччині ПДВ стягується з продажу товарів і надання послуг. Стандартна ставка складає 19%, понижена – 7% (для деяких видів угод). Як правило, всі німецькі підприємці зобов'язані вставати на облік по ПДВ. Поріг для реєстрації становить обіг розміром 17 500 євро в попередньому календарному році і передбачуваний обіг в розмірі 50 000 євро в поточному календарному році. Нерезиденти, які здійснюють оподатковувані поставки товарів і послуг в Німеччині, також зобов'язані стати на облік по ПДВ. Податковий рік збігається з календарним роком. Підприємець зобов'язаний подавати електронну попередню декларацію з ПДВ щоквартально до 10 числа наступного місяця і сплачувати податок. Якщо вхідний податок перевищує ПДВ, виплачується компенсація. Якщо податок за попередній календарний рік був більш 7 500 євро, декларації потрібно подавати щомісяця [4].

ПДВ в Іспанії стягується з продажу товарів і надання послуг. В Іспанії ПДВ є податком, узгодженим в рамках загальної податкової політики країн-учасниць Євросоюзу. Дія податку поширюється на всю територію Іберійського півострова, а також на Балеарські острови. На території автономних міст Сеута і Мелілья замість ПДВ стягується податок на виробництво, послуги та імпорт; на Канарських островах застосовується загальний непрямий податок Канарських островів (IGIC). Ставка IGIC на 2013 рік встановлена в розмірі від 5% до 13,5%. Стандартна ставка ПДВ в Іспанії складає 21%, понижена – 10% (для окремих видів товарів та послуг) і 4% (для основних продуктів харчування, книг, газет, журналів). Постанова на облік по ПДВ є обов'язковою для всіх платників податків, які здійснюють операції в Іспанії. Декларацію з ПДВ разом з оплатою необхідно подавати щомісяця, якщо обіг за попередній період перевищує 6 млн. євро, інакше декларацію подають щоквартально. Для певних груп компаній існує можливість застосування консолідованого режиму сплати ПДВ. Для цього потрібно дотримуватися низки умов, зокрема материнська компанія повинна володіти прямо або побічно принаймні 50% в статутному капіталі дочірньої компанії [4].

ПДВ в Італії сплачується за всі послуги та товари, що надаються компаніями. Процедура отримання номера платника ПДВ є обов'язковою для всіх юридичних осіб Італії. Жоден вид підприємницької діяльності не може здійснюватися без реєстрації як платник ПДВ, навіть якщо фірма складається з однієї людини (One-man firm). Процедура реєстрації як платника ПДВ здійснюється нотаріусом в Податкових органах Італії в рамках єдиної процедури реєстрації "Comunicazione Unic". Основна ставка ПДВ в Італії складає 21%, а понижена встановлюється на продаж продуктів харчування, нерухомості, обслуговування будівель тощо. ПДВ не стягується з таких видів послуг, як банківські,

медичні, страхові. Переміщення товарів через кордони ЄС не оподатковується ставкою ПДВ. Податковий період може бути таким:

- один календарний місяць для компанії з обігом вище 516 000 євро (реалізація товарів) і 309 000 євро (реалізація послуг);
- квартал для компанії з обігом нижче 516 000 євро (реалізація товарів) і 309 000 євро (реалізація послуг);
- рік для підприємств з особливими умовами оподаткування [5, с. 30].

У Туреччині ПДВ стягується з обсягу поставок більшості товарів і послуг. Стандартна ставка складає 18%, понижені ставки – 8% (для основних продуктів харчування, фармацевтичних продуктів та інших предметів) і 1% (для журналів, газет, деяких сільськогосподарських продуктів і устаткування, отриманого з фінансового лізингу). Деякі поставки від ПДВ звільнено. Поворотний ПДВ за ставкою 18% застосовується до виплат нерезидентам за професійні послуги, використання нематеріальних видів власності (наприклад, роялті, ліцензій або ноу-хау) і продаж таких прав. Для постановки на облік по ПДВ в Туреччині не існує порогу. Будь-яка особа або компанія, зайнята діяльністю в межах закону про ПДВ, зобов'язана повідомити місцеву податкову інспекцію про місце ведення бізнесу. Йдеться про ту ж податкову інспекцію, де компанія встає на облік для сплати податків. Іноземний бізнес, який не має постійного представництва в Туреччині, але який продає товари в Туреччині, повинен призначити податкового представника (агента) для реєстрації по ПДВ. Пряма реєстрація неможлива. Такий бізнес зобов'язаний використовувати механізм поворотного ПДВ. ПДВ необхідно сплачувати щомісяця. Декларації ПДВ подають в місцеву податкову інспекцію до 24 числа наступного місяця, оплату проводять до 26 числа [6, с. 357].

У США немає федерального ПДВ або податку з продажів. Хоча деякі штати стягують податок з продажів за різними ставками. В Нью-Йорку з роздрібного продажу деяких видів рухомого майна та послуг стягується податок з продажів. Якщо ви купуєте рухоме майно і послуги за межами штату і користуєтеся ними в межах штату Нью-Йорк, стягується податок за користування. Комбінована ставка податку з продажів і податку за користування складає 4% плюс місцевий податок, що стягується містом, округом або шкільним округом. Додаткова ставка в розмірі 0,375% застосовується до продажу в рамках Metropolitan Commuter Transportation District (MCTD). Комбіновані ставки залежать від округу й міста. Кожна особа, яка продає рухоме майно або оподатковувані послуги (навіть якщо продаж здійснюється з власного будинку), має стати на облік в Податковому департаменті перед початком бізнесу. Якщо ви перебуваєте на обліку, то ви зобов'язані подавати податкові декларації щоквартально, щомісячно або щорічно. Навіть якщо не було оподатковуваних про-

дажів протягом звітного періоду, до зазначеного терміну необхідно подати декларацію [4].

Підприємства, які продають у Китаї товари як власного виробництва, так і придбані у третіх осіб, є платниками ПДВ. Загальна ставка податку складає 17%; для платників, які займаються продажем деяких пільгових категорій товарів (зерно і харчові рослинні олії; водопровідна й опалювальна вода, вугільний, зріджений нафтовий і природний газ, метан, кам'яне і деревне вугілля для домашнього використання; книги, газети і журнали; корми, хімічні добрива, сільськогосподарські хімікати і машини, плівки для теплиць) вона складає 13%; для платників з малим обігом – 3%. Під час експорту продукції ПДВ не стягується, крім випадків, коли постановами уряду Китаю встановлено інше [5, с. 32].

Отже, можемо констатувати, що передовий досвід зарубіжних країн має використовуватися під час реформування української системи оподаткування, зокрема в частині ПДВ з урахуванням особливостей, рівнів розвитку та готовності національної економіки.

Необхідно пристосувати досвід країн-членів ЄС щодо застосування декількох знижених ставок ПДВ до українських реалій. Наявна система пільг є економічно необґрунтованою. Її функціонування приводить до зниження фіскальної ефективності ПДВ, значного впливу на податкову базу, втрати податком принципу нейтральності, є додатковим способом зловживання щодо сплати податку, ускладнює облік та звітність, містить велику кількість винятків, що заплутує платників ПДВ. Така система викривлює конкуренцію, оскільки надання пільг окремим секторам економіки чи навіть суб'єктам господарювання призводить до підвищення податкового тиску на інших учасників ринку [7, с. 18].

До ключових змін, що мають бути внесені у чинний механізм справляння ПДВ на основі зарубіжного досвіду, належать:

- подальше вдосконалення законодавства у сфері справляння ПДВ та його подальша адаптація до вимог ЄС; завершення адаптації законодавства у сфері ПДВ до ЄС, яку зобов'язалася здійснити Україна відповідно до Угоди про партнерство та співробітництво між Україною і ЄС, стане запорукою успішності майбутньої інтеграції України до європейської спільноти [7, с. 20];
- ліквідація неефективних пільг з ПДВ; хоча перелік пільг в Україні економічно і соціально обґрунтований, постає питання ефективності та раціональності їх надання [8, с. 293]; потрібен поступовий перехід від податкових пільг до системи цільових бюджетних дотацій, спрямованих на підтримку найменш захищених верств населення та на розвиток пріоритетних галузей національної економіки;
- запровадження диференційованих ставок ПДВ; на думку окремих фахівців, такий крок реформування чинної системи ПДВ зменшить негативний вплив високої стандартної ставки

на рівень добробуту незаможних; на перший погляд така ідея значно ускладнить адміністрування ПДВ, але насправді в Україні практика диференціації ставок давно застосовується (діє нульова ставка ПДВ) [9, с. 149];

– знизити обіцяну ПКУ базову ставку ПДВ; раніше пропонувалося її знизити до 17%, а надалі і до 15%, однак вона залишається незмінною і далі становить 20%; втрати бюджету від зниження ставки ПДВ можна покрити скороченням пільг зі сплати цього податку, запровадженням мораторію на введення нових та вилучення тих пільг, які не мають соціальної спрямованості та не підтримують національного товаровиробника; встановлення базової ставки на рівні 15% відповідатиме вимогам гармонізації податкового законодавства, які висуваються шостою директивою ЄС;

– забезпечення своєчасного відшкодування ПДВ і створення умов для недопущення нових боргів; повнота і своєчасність відшкодування ПДВ є важливими не лише для відновлення обігових коштів підприємств, але й для піднесення міжнародного авторитета України [10, с. 266];

– проведення аудиту під час процедури реєстрації, що дасть можливість у разі виникнення питань вимагати додаткову інформацію у заявника та визначити ризикових платників податку уже під час реєстрації [9, с. 151];

– спрощення форм звітності (наприклад, у Нідерландах та Бельгії декларація з ПДВ складається лише з однієї сторінки); форми податкової звітності потребують уніфікації показників та обов'язкових реквізитів, а також встановлення чітких інструкцій з їхнього заповнення [8, с. 296];

– удосконалення системи електронного адміністрування ПДВ та процедури зупинення реєстрації податкових накладних та розрахунків коригування до них (підставою для зупинення реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування має бути відповідність у платника ПДВ сукупності критеріїв оцінці ступеня ризиків, які мають встановлюватись Мінфіном);

– викорінення практики зловживання під час справляння ПДВ узгодженими діями уповноважених органів виконавчої влади, на які покладено функції адміністрування ПДВ; водночас влада має забезпечити своєчасне відшкодування ПДВ платникам податків;

– максимальне зближення бухгалтерського і податкового обліків.

Висновки. З огляду на дефіцит Державного бюджету України дійсної альтернативи ПДВ нині не існує. На практиці це означає, що ключовим напрямом фіскальної політики має стати не розроблення чергових пропозицій із введення ніде не використовуваних податків, а вирішення наявних проблем в частині справляння ПДВ. Механізм справляння ПДВ в Україні потребує подальшого реформування.

Досвід зарубіжних країн свідчить про те, що цей податок покликаний виконувати бюджетоутворюючу функцію, забезпечуючи суттєву частку у структурі надходжень Державного бю-

джету. Водночас його роль в українських реаліях є надто суперечливою, а ефективність значно нівельованою через численні порушення норм податкового законодавства та різноманітні зловживання з боку платників податків.

Кожна країна має свою систему оподаткування, свою податкову практику та свої особливості. Україні варто звернути увагу на накопичений досвід зарубіжних країн, детально вивчити реформи, що були там проведені, та концепції їх впровадження. Варто не вдаватись до помилок і прорахунків, через які вже пройшли інші країни, адже Україна має орієнтуватись на економічний розвиток та створення власної ефективної системи оподаткування. Подальше реформування національної системи оподаткування повинне спрямовуватись в контексті адаптації податкового законодавства України до законодавства Європейського Союзу.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Податковий кодекс України : Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
2. Міжнародний досвід реформування податкових систем: види податків та електронна звітність [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/arhiv/modernizatsiya-dps-ukraini/arkhiv/mijnarodniy-dosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/mrdosvid>.
3. Покинтелиця В. Зарубіжний досвід адміністрування податків / В. Покинтелиця // Науковий вісник ДГМА. – 2009. – № 1(4Е). – С. 281–287.
4. Податкові системи зарубіжних країн [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://gsl.org/ru/taxes/tax-zones>.
5. Проскура К. Зарубіжний досвід організації податкового адміністрування / К. Проскура // Економічний часопис – XXI. – 2012. – № 7/8. – С. 30–33.
6. Савчук В. Світовий досвід адміністрування податків / В. Савчук // Університетські наукові записки Хмельницького університету управління та права. – 2013. – № 2(46). – С. 357.
7. Годз О. Напрями вдосконалення законодавчого регулювання ПДВ в Україні у контексті євроінтеграції / О. Годз // Віче. – 2014. – № 10. – С. 18–20.
8. Коваленко Л. Адміністрування ПДВ в системі фінансового менеджменту / Л. Коваленко, Т. Міхєєнко // Науковий вісник Полісся. – 2016. – № 4(8). – С. 293–302.
9. Мараховська Т. Шляхи удосконалення справляння податку на додану вартість / Т. Мараховська // Збірник наукових праць ВНАУ. – 2012. – № 4. – С. 149–154.
10. Блакита Г. Механізм дії та проблеми відшкодування ПДВ / Г. Блакита, О. Дзюба // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. – 2012. – № 47. – С. 266–273.

REFERENCES:

1. Podatkovy kodeks Ukrainy (2010), Kodeks Ukrainy vid 02.12.2010 № 2755-VI, available at : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi> (Accessed 11 December).
2. Ofitsiyni portal Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby, "Mizhnarodniy dosvid reformuvannya podatkovykh system: vydu podatktiv ta elektronna zvitnist", available at : <http://sfs.gov.ua/arhiv/modernizatsiya-dps-ukraini/arkhiv/mijnarodniy-dosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/mrdosvid> (Accessed 11 December).

3. Pokyntelytsia V. (2009), Zarubizhnyi dosvid administruvannia podatkov / V. Pokyntelytsia // Naukovyi visnyk DHMA, vol. 1, no. 4E, pp. 281–287.
4. Podatkovi systemy zarubizhnykh krain, available at : <https://gsl.org/ru/taxes/tax-zones> (Accessed 11 December).
5. Proskura K. (2012), Zarubizhnyi dosvid orhanizatsii podatkovoho administruvannia / K. Proskura // Ekonomichnyi chasopys – XXI, vol. 7, no. 8, pp. 30–33.
6. Savchuk V. (2013), Svitovyi dosvid administruvannia podatkov / V. Savchuk. // Universytetski naukovi zapysky Khmelnytskoho universytetu upravlinnia ta prava, vol. 2, no. 46, pp. 357.
7. Hodz O. (2014), Napriamy vdoskonalennia zakonodavchoho rehuliuвання PDV v Ukraini u konteksti yevrointehratsii / O. Hodz // Viche, vol. 10, pp. 18–20.
8. Kovalenko L. (2016), Administruvannia PDV v systemi finansovoho menedzhmentu / L. Kovalenko, T. Mikheienko // Naukovyi visnyk Polissia, vol. 4, no. 8, pp. 293–302.
9. Marakhovska T. (2012), Shliakhy udoskonalennia spravliannia podatku na dodanu vartist / T. Marakhovska // Zbirnyk naukovykh prats VNAU, vol. 4, pp. 149–154.
10. Blakyyta H. (2012), Mekhanizm dii ta problemy vidshkoduvannia PDV / H. Blakyyta, O. Dziuba // Visnyk Chernivetskoho torhovelo-ekonomichnoho instytutu, vol. 47, pp. 266–273.

Kmit V.M.

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Finance, Money Circulation and Credit,
Ivan Franko National University of Lviv*

Shuhailo D.O.

*Graduate Student
Ivan Franko National University of Lviv*

EXTERNAL EXPERIENCE OF VAT COLLECTION AND FEASIBILITY OF ITS APPLICATION IN UKRAINE

One of the components of the Ukrainian tax system is the value-added tax. But there are many problems with identifying, accounting and controlling for accrual, payment, and reimbursement. In developed countries, the value-added tax is introduced or its size is decoupled to control or restrict consumption. Today, the value added tax is the main indirect tax in the member states of the European Union (EU). The presence of VAT in the tax system of the state is a prerequisite for its accession to the EU because financial revenues from VAT are one of the main sources of the EU budget.

In Ukraine, the tax was introduced in 1992 and became the main indirect tax, the largest source of state revenue. The practice of using VAT shows that this tax, due to its versatility, provides a stable and broad base of the budget formation. In the economy, it plays an important role in the level of price fluctuations, provided that there is a balance between monetary demand and the commodity supply that arose in the natural market mode, as well as in the conditions of saturation of commodity markets, the stable inter-industry norm of profit, free flow of capital.

VAT regulations are a prerequisite for the EU membership. Ukraine, which seeks to acquire such membership in the long term, cannot but ignore the requirements of the unification of indirect taxation put forward by this organization. In developed countries, the VAT collection is characterized by certain common features. In particular, most of them apply not only one, but several tax rates.

The application of VAT in Ukraine, as the basis for indirect taxation, allowed our state to contribute to the global trends of tax evolution, to form a tax system. In addition, the policy of our state in the field of taxation needs to change. Rapid and effective implementation will contribute to the further development of entrepreneurship and the economy of Ukraine.